

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ
מראי
מקומות
עומקא דדינא

הלכות נהנה ויורד
THE LAWS OF DERIVED AND
UNSOLICITED BENEFITS

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

Rav Dovid Grossman
Rosh Bais HaVaad

Rav Baruch Fried
Dayan and Yorucha Project Editor

Rabbi Chaim Belsky
Head of Yorucha Development

Rav Ariel Ovadia
Dayan and Editor

Rabbi Yaakov Tescher
Director of Torah Projects

A project of **BAIS HAVAAD**
HALACHA CENTER

1.888.485.VAAD(8223) | 732.232.1412

WWW.BAISHAVAAD.ORG/YORUCHA

YORUCHA@BAISHAVAAD.ORG

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER
105 RIVER AVENUE, SUITE #301
LAKEWOOD, NJ 08701
501C3 TAX EIN# 26-3711474

BAIS HAVAAD DIVISIONS

Business
Halacha
Services

Bais Din
& Dispute
Resolution

Zichron
Gershon Kollel
for Dayanus

Medical
Halacha
Center

Kehilla &
Bais Din Primacy
Initiative

Halachic Awareness
& Education

תוכן הענינים

חלק א' - נהנה מנכסי חבירו

- חיוב נהנה..... 8
- דין משתרשי..... 15
- כופין על מדת סדום..... 19
- זה נהנה וזה לא חסר..... 21

חלק ב' - פרטי דיני זה נהנה וזה לא חסר

- חסר כל שהוא..... 32
- ניחא ליה בהוצאה..... 38
- ליהנות לכתחילה..... 44
- דין נהנה בזכויות יוצרים..... 48

חלק ג' - יורד לנכסי חבירו

- הנוטע שדה חבירו..... 58
- גדר עשויה ליטע..... 63
- מבריא ארי..... 67
- מחאה קודם שירד..... 69

חלק ד' - הגדרות בדין יורד לנכסי חבירו

- טול עציך ואבניך..... 78
- גילוי דעתא דניחא ליה..... 85
- עשה לטובת עצמו..... 88
- טענת המקבל שעשה בחנם..... 95
- סיכומי הלכות נהנה ויורד..... 102

YORUCHA FOUNDERS:

LOWINGER FAMILY

ר' מאיר משה בן בן ציון הלוי ז"ל • מינקא בת משה שמואל
ע"ה • ר' דוד בן ברוך בענדיט ז"ל • גאלדא בת משה דוד
ע"ה • ר' יונה בן יצחק ז"ל • מרים בת חיים ע"ה

ARYEH WEISS & FAMILY

לע"נ ר' אברהם נחמן ב"ר זאב וולפסון זצ"ל

In memory of

HARAV YOSEF GROSSMAN ZT"L

לע"נ הרב יוסף ישראל ב"ר משה גרוסמן זצ"ל

MR. HOWARD
ZUCKERMAN Z"L
ר' צבי יעקב בן פסח יהודה ז"ל
By his wife Mrs. Rosalyn Zuckerman

BARRY LEBOVITS & FAMILY

YORUCHA CORPORATE SPONSORS:

MAAREH MEKOMOS BOOKLETS & DEDICATIONS

DINA DMALCHUSA & MINHAG BMAMMON

Dedication available

MISHPITEI HAMAMMON & HILCHOS GEZEL

Dedication available

GEZEL AKUM & GENEIVAS DA'AS

Dedication available

HALACHOS OF EMPLOYMENT

לע"נ ר' שלמה בן ר' אביגדור משה ז"ל | האשה מלכה בת ר' משה ע"ה | ר' יצחק יעקב בן ר' אליהו ז"ל | האשה רבקה בת ר' גבריאל חיים ע"ה

Dedicated by Mr. & Mrs. Avigdor Fried

HALACHIC DEALS & DOCUMENTS

Dedication available

BUSINESS & EMPLOYMENT ON CHOL HAMOED

Dedication available

CORPORATE CHAMETZ

Dedication available

Distribution sponsored by Reb Shimshon Bienstock & Family

in honor of the Yorucha Chabura at the Kollel Los Angeles and its Rosh Chabura - Rabbi Zalman Frager

PARTNERSHIPS & CORPORATIONS

Dedication available

Distribution sponsored by Mr. & Mrs. Meir Futersak

לזכות רפואה שלמה לכל חולי ישראל

INFRINGEMENT & COMPETITION

Dedicated in memory of Rav Yehuda Kelemer זצ"ל

*Young Israel W. Hempstead
Led by R' David Felt,
R' Aaron Gershonowitz*

*Eitz Chayim Dogwood Park
Led by Rabbi Dov Greer*

COMMITMENTS & KINYANIM

Dedicated

לזכר ולע"נ ר' אברהם דוב ב"ר יצחק מנחם הכהן ווענגראו ז"ל נפטר י"ב סיון תשמ"ז תנצב"ה. הונצח ע"י משפחתו

ONAAH & MEKACH TAOS

Sponsored by

FRANKEL RUBIN KLEIN, ATTORNEYS AT LAW
Mayer S. Klein, Managing Partner
Solving serious business problems. בע"ה

TZEDAKAH & MA'ASER I

Dedicated by the Yorucha Chabura at Khal Zichron Moshe Dov - Far Rockaway, NY
in honor of their Mara D'asra and Rosh Chabura Rav Aaron Eliezer Stein Shlit"e
בזכות ר' שמואל ברוך הייט ומשפחתו עמו"ש

TZEDAKAH & MA'ASER II

Dedicated by the Yorucha Chabura at

COLLEL ZICHRON MOSHE DOV
שניאור זיכרון משה דוב
Monsey, NY

in honor of their Rosh Chabura הרב מיכאל איללעס שליט"א

LOANS, GUARANTORS, & BANKRUPTCY

Dedicated by the Yorucha Chabura at Lido Beach, NY in honor of their Rosh Chaburah, Rabbi Yakov Lowinger

RIBBIS FUNDAMENTALS

This volume has been sponsored by

STEINMETZ | LLC
ATTORNEYS AT LAW

לע"נ ר' אברהם ברוך בן יעקב יצחק ז"ל ולע"נ מייזא נטא בת ר' מאיר הערץ ע"ה

RIBBIS IN COMMERCE

לע"נ ר' שלמה בן ר' אביגדור משה ז"ל | האשה מלכה בת ר' יצחק יעקב בן ר' אליהו ז"ל | האשה רבקה בת ר' גבריאל חיים ע"ה

Dedicated by Mr. and Mrs. Avigdor Fried

PROFESSIONAL ADVICE AND MALPRACTICE

Dedication available

BROKERAGE AND LASHON HARAH IN BUSINESS

Sponsored by Mordechai & Chaya Klein

One
REAL ESTATE
commercial & residential

YICHUD AND GENDER-RELATED ISSUES

Dedication available

AVODAH ZARAH AND ISSUREI HANA'AH

Dedication available

THE BAIS DIN PROCESS

ר' שמואל ברוך הייט ומשפחתו עמו"ש
Far Rockaway, NY

PESHARA & ARKAOS

THE SPRINGS ARKANSAS

SHABBOS & COMMERCE

Dedication available

HALACHOS OF SHOMRIM

Dedication available

AGENCY AND POWER OF ATTORNEY

Dedication available

THE LAWS OF TORTS

Dedicated by Dr. and Mrs. Aharon Lancz

HALACHOS OF SHECHEINIM

Dedication available

THE LAWS OF DURESS

Dedication available

RETURNING LOST OBJECTS

Dedication available

HALACHOS OF INHERITANCE

לע"נ שלמה בן אלכסנדר צבי ז"ל | בתי רחל בת ישראל יצחק ע"ה חיים דב בן ישראל יעקב ז"ל | פייגא בת יקותיאל יהודה ע"ה

*Dedicated by Alex & Susan Edelman
North Woodmere, New York*

LANDLORD-TENANT ISSUES

Dedication available

CHILDREN IN COMMERCE

Dedication available

THE LAWS OF DERIVED AND UNSOLICITED BENEFIT

Dedication available

Sugya Introduction

Concepts that will be discussed in this topic

The topic of *Nehene* and *Yored* deals with irregularities in the supply of goods and services. In a proper transaction, both parties give their consent to the exchange prior to its taking place. Thus, a transfer of goods becomes a “mekach”, and a transfer of services becomes a “sechirus”. What happens when there is no meeting of minds prior to the transaction? For example, if a person moves into an empty apartment without the owner’s knowledge: is he required to pay rent? Conversely, if a contractor develops a property and the owner is unaware, must the owner pay for the service?

NEHENE: MAKING USE OF PROPERTY

The concept of *Nehene* generally means that one must pay for making use (“taking the usage”) of another’s property. One can only be considered to have “taken” such usage if he, or his animal, unilaterally used someone else’s property and the owner incurred some form of loss due to his usage. If the usage was not unilaterally taken, such as when it happened of its own accord or the owner knowingly provided the usage, the concept of *nehene* would not apply.

Additionally, if there is no loss at all to the owner, even if the person gained from his use, there is no obligation to pay for the usage. This is known as *zeh nehene, v’zeh lo chaser*. The reason for this may be based on the idea of *kofin al midas Sodom*, one may not act in the ways of the Sodomites, which includes demanding payment for things that involve no cost or loss to the provider. According to some Rishonim, the opposite is true as well: if the user gained nothing from the usage (*zeh lo nehene, v’zeh chaser*), he cannot be classified as having made proper use of the property and is therefore exempt even if he caused the owner an indirect loss.

Generally, *nehene* will not apply to movable goods, because when one helps himself to another’s movable property, he becomes a *gazlan* and the items [to some extent] now belong to him. Thus, any subsequent usage is considered to be his own. If an animal helps itself to movable goods and ruins them, it is rendered an act of *mazik*. Therefore, *nehene* would only apply in the absence of these technicalities, as will be explained.

MISHTARSHEI: SUBSTANTIVE VALUE-ADD

A related but different concept is that of *mishtarshei*. If one person’s loss or expense directly causes another person to receive a substantive gain, the receiver must return that value to its owner, so long as it was not clearly intended to be a gift. For example, if the government taxed one person’s property on behalf of another, he may reclaim that value from the one who should have been taxed. The obligation of *mishtarshei* applies even where the value was added without any involvement of the beneficiary.

YORED: UNSOLICITED SERVICES

This brings us to the doctrine of *Yored*. *Yored* refers to a worker who provides a service without being hired to do so. If he did so with the intent of getting paid for his labor i.e. not as a volunteer, he is entitled at a minimum to the *mishtarshei* amount he invested. This is assessed by calculating his expenses [including basic labor] and the general value added, with the worker receiving the lesser of the two.

In the event the service provided was the kind that the recipient would have hired someone to do in any case, e.g. cultivating vines in a vineyard, the worker is entitled to the fair value of the service he provided. Although he wasn’t asked to do it, the owner presumably would have agreed to hire him, and it is therefore viewed as if he had.

An exception would be if the recipient claims that the value-add is worthless to him, and he’d like the worker to undo the job that was done. In most cases, he can make that demand and would be exempt from paying anything. Another exception is if the service was provided without the intent of receiving payment i.e. if the service was done for the personal benefit of the laborer or others. In that case, even if the recipient received a substantive benefit, he will often be exempt due to *zeh nehene v’zeh lo chaser*, his benefit has not caused the provider any additional loss.

BUSINESS HALACHA daily

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER

QUESTIONS ON Neheneh & Yored

Below are some practical scenarios that will apply to the material

1

Through an IRS error, my partner's personal taxes got billed to our joint venture, which meant that I had to pay half. He claims that it's my mazal that caused me a loss, and he didn't actually "get" anything so he shouldn't have to reimburse me. Is that true?

2

Without being asked, a contractor put in outside lighting because he thought it would look good at night. The owner claims he has no use for it and refuses to pay an extra penny. Later it becomes obvious that he is using those lights. Can the contractor demand payment?

3

You hired someone to paint your office, but he made a mistake and it's not the exact color you wanted. You'd like to just redo the job and paint right over it, but if you have to pay him then you'll just stick with it. Do you have to pay?

4

Can you use someone else's wireless internet connection without permission? Does it matter what you use it for or what time of day?

Join BHD and receive a 3-5 minute video post derived from the current Yorucha topic.

JOIN "BUSINESS HALACHA DAILY" TODAY!

For answers to these questions, and for more Q&A topics like these, visit baishavaad.org/daily
To sign up to the Business Halacha Daily WhatsApp group messages 732.232.1412

חלק א' נהנה מנכסי חבירו

תוכן הענינים

- חיוב נהנה 8
- דין משתרשי 15
- כופין על מדת סדום 19
- זה נהנה וזה לא חסר 21

For the Halacha Shiur on Derived Benefits, see pages 28-29

9

PART I DERIVED BENEFITS

ואם צא לחזור אינו חוזר, ואקשינן פקדון לימא ליה אין רצוני שיהא פקדוני ציד אחר ופריק רבי זירא צשהחזק כפרן, אלמא כל שלא החזק כפרן יכול לחזור צו, ואף על גב דאסיקנא התם דצמלוה ופקדון הולך כוכי. ועוד דכל שהצת קמוכה אלל האצ הרי הוא כאפטורפא, דיתומים שקמכו אלל בעל הצית הרי הוא כאפטורפא.⁵

סימן יג

ירונדה

שאלת מה ששנינו צפרק כיצד הרגל¹ אכלה מחוך הרחצה משלמת מה שנהנית, מה היא משלמת מן העליה או מן הבינונית כחוב דעלמא, דמפני מה אמרה תורה נזקין צעידית מפני הגולנים והחמסנים כדי שיאמר אדם מה אני גוזל כדאיתא צפרק הנזקין², והכא אנן סהדי שלא נתכוון לגזול ורבנן סהדי שאינו צעי אותה היוקה שהרי לא חייבוהו לשלם אפילו מה שאכלה אלא מה שנהנית.

תשובה נראה לי הדבר ברור שאינו משלם מן העליה, דלא אשכחן אפילו חצי נזק דמשלם מן העליה, וכדאמר רבא בריש פרק כיצד הרגל³ צעיעא דחצי נזק צרורות דאיעיעא ליה אם מן העליה משלם או מגופו משלם, וכל שכן הכא דאפילו חצי נזק אינו משלם אלא מה שנהנית. ומכל מקום לאו מגופה בלחוד הוא דמשלם, דאין זה בכלל נזקין דברחצה אינו נחשב כמזיק, אלא ממונו של זה שהיו הפירות שלו צידו של בעל הפרה שכבר נהנית. אבל הדין שצנית עליו מההיא דהנזקין אינו, שאין זה כלל לכל המשלמים מן העליה, שהרי הישן⁴ אינה מתכוונת להזיק⁵, וכן אדם שהוא מועד לעולם⁶ אינו מתכוין להזיק אף על פי שדרכו להזיק צישן⁷ אינו מתכוין להזיק ואף לא דרכו להזיק צנעור. והתם קאמר בגולנים וחמסנים ומילתא בעלמא הוא, וכל שיש מקצת המזיקים שמתכוונים ויש טעם צתשלומיהן בעליה הכניסו כל שאר המזיקים בכלל טעם זה.

סימן יד

לאושקה

One who derived benefit from another is not required to pay with high-grade land like a damager does, because the source of his obligation is different: it is as if the owner's property has found itself in his possession.

שו"ת הרשב"א ח"ד סימן יג
נהנה אינו חייב לשלם ממייטב כמזיק, שחייב הנהנה אינו בכלל הנזקין, אלא שממון הבעלים [כאילו] נמצא אצלו.

PART I DERIVED BENEFITS

י' דפי פרה כחצר הניזק דמי, פירוש, אע"ג דכתיב וצער נשדה אחר, והכא הלכותה שהיא מחילה הציבור לא היתה נשדה של נזק, גם הכליון וההפסד הנעשה בפי של פרה אחר הלכותה הרי הוא כחצר המזיק דהרי השור של מזיק הוא, קמ"ל דלא, אלא עשאה פי הפרה, דהיינו השן והאכילה והכליון הנעשה בפי, כאילו

י' דפי פרה כחצר הניזק דמי יונפקא מינה אפילו במקום שאין לחייב על הנטילה כגון שהיו הפירות מונחים במקום שאי אפשר ליטלם משם ובא ראובן והושיט פירות של שמעון שבחצר שמעון לפי פרת לוי חייב לוי אם המושיט חרש שוטף וקטן או א"י שאין לו לשלם שאם היה אפשר להשתלם ממנו היה הוא חייב ובעל הפרה פטור.

ח 'אכלה ברשות הרבים יא"מ משלם כל מה שנהנית דהיינו כל מה שאכלה⁽⁷⁾ אינו משלם ציונים ומקורות (ז) טור שם סעיף ד' בשם הרמב"ם פ"ג בנזקי ממון ה"ב, ע"ש.

אלא אלאי דינא נזקא כשהנזמה נרשמה הניזק והאכלים היו נמקום גציה ולא היתה יכולה ליטלה משם וגמנו צפיה חרש שוטף וקטן כו' לחוד, והמחבר כתבו לטעם גם אכשנעלה מרשות הרבים והלכה לחצר הניזק ואכלה, ולפי"ז לא ה"ל לערוב הדברים ולכתוב נ"מ אפילו כו' אלא ה"ל למימר ועוד נ"מ, ועיין דרישה שם הארכתי: סעיף ח' יא"מ ב"ש ב"י מה שנהנית. כלומר, אף שפטרם התורה מלשלם נזק שלם, מ"מ

מה שנהנית נרץ לשלם:

י' דפי פרה כחצר הניזק דמי יא"מ שאין לו צדדים כו'. אין לפרש הטעם אחר, והכא הלכותה שהיא מחילה הציבור לא היתה נשדה של נזק, גם הכליון וההפסד הנעשה בפי של פרה אחר הלכותה הרי הוא כחצר המזיק דהרי השור של מזיק הוא, קמ"ל דלא, אלא עשאה פי הפרה, דהיינו השן והאכילה והכליון הנעשה בפי, כאילו נעשה בחצר הניזק מחצר נשדה האכילה היא עומדת בחצר הניזק, וכן כתב הטור והמובא בצינים אות ג' בשם הרמ"ה. ונדרשה [שם] כתבתי דיש דעות דלא ק"ל הכי, אלא נענין דגם נשעת הלכותה מהא עומדת בחצר הניזק, ואז חייבת אף אם נתנו צפיה חרש שוטף וקטן וכדמסיק המחבר, אפי"ה חייב בעל השור כיון דמ"מ הנהמה היתה בחצר הניזק וגם האכילה והכליון, ואף שהיה גופה של הנהמה שהוא של מזיק, קי"ל דפי פרה דהיינו הכליון הו"ל כחצר הניזק כשעומדת ברשות הניזק ממחילה ועד סוף. ועיין טעור דלא כתב פי פרה כחצר הניזק דמי

אלא אלאי דינא נזקא כשהנזמה נרשמה הניזק והאכלים היו נמקום גציה ולא היתה יכולה ליטלה משם וגמנו צפיה חרש שוטף וקטן כו' לחוד, והמחבר כתבו לטעם גם אכשנעלה מרשות הרבים והלכה לחצר הניזק ואכלה, ולפי"ז לא ה"ל לערוב הדברים ולכתוב נ"מ אפילו כו' אלא ה"ל למימר ועוד נ"מ, ועיין דרישה שם הארכתי: סעיף ח' יא"מ ב"ש ב"י מה שנהנית. כלומר, אף שפטרם התורה מלשלם נזק שלם, מ"מ

מה שנהנית נרץ לשלם:

פסוקי"ח
ס"א

[שם ק"א ע"א] נכנס הקוף למר בממון ח"ל, וי"ל דדוקא כשגופו נהנה ע"י אחר או ממונו נהנה ממחירו ע"י מעשה של ממונו כמו אכלה מזיד רחבה ופלה לגינה, או משלם מה שנהנית, אבל כשמומו נהנה על ידי אחר פטור, עכ"ל, והוא כמירון הראשון של המוס' שם דף (ק') [ק"א] ע"א וי"ד או דילמא, מוכח דאם תחב לה אחר אוכלין למון פיה פטור לשלם מה שנהנית ודלא דמי לדלעיל סעיף ו', דהתם משלם מה שהזיקה דהוי פשיעה, וכן כתב בספר מעדני מלך [פולפולא חריפתא] פרק הגזול שם [אוח פ"ז], וכן כתב מהרש"ל [ביבשיש] פרק הגזול [שם] ס"י כ"ח דהתחב אוכלין למון פיה של דהתמו אינו משלם כלום מהאי טעמא. ומ"מ נ"ל דמירי שחב אוכלין של אחרים ופטור מן בעל האוכלין, אבל אם תחב אוכלין שלו חייב לשלם לו, דלא גרע מיורד שלא נרשמה, וטעמא דיורד שלא נרשמה, כיון שמתכוין להשיג חייב לשלם לו יציאותיו, ודוק, ומיהו כ"ו לשיטתא קמא דמוספות, אבל תמיהני על הראש"ל, דהא המוס' מסקי שם ח"ל, אי נמי הגאה דהכא לא משיגה הנאה שאינו אלא נוי בעלמא יומר, עכ"ל. כלומר משום דחזוהא לאו מילתא היא וכדקאמרין בש"ס התם, ומירון זה נ"ל לכאורה עיקר דמנין לנו לחלק בחילוקים שלא נזכר בש"ס. והג"ה. וגם הא דעני בש"ס התם למיפסע דחזוהא מילתא היא מערלה ושביעה, לא יחשב שפיר למירון קמא דמוס', ודוק, ע"ש. ועכ"פ נ"ל דדין זה כשמומו נהנה מממונו של אחר שלא ע"י מעשה ממונו, הו"ל ספיקא דדינא אי פטור או לא, דוק:

עיר לחם

הרמב"ם וד"ה ואכלה ואכ"ה כו'. עיין דין י"ב, ואני תמיה איך שם פסק בדברי הרמב"ם וי"ל [שם ה"ד] וכאן פסק בדברי הטור [שם] שלא הביא סברת

באר הגולה

מאי נהנית טעם הוא ליש ממין וכן מה שדא ציה נרגא. ולענ"ד הוא צרור שהוא טעם ולמחוק חזקת משום ד' דפי, וצריך להיות פי פרה, והוא ענין דין צפיה ענמו, וכן הוא בטור [שם] וכן הגיה הב"י שם, ומולא דין זה שם בגמ' דף כ"ג ע"א ותפשוט דפי פרה כחצר הניזק דמי, ומשמע מדברי המוס' [שם ד"ה תפשוט] דקושטא דמילתא הכי הוא, וכן כתב הרשב"א [שם ע"ב] והראש"ש שם [ס"י ט']. ב. כן כתב המוס' והראש"ש שם. סעיף ח' ג. משנה שם [ב"ר] דף י"ט ע"ב.

ביאור הגר"א

נזר הגולה [אות א'], והוא גמי הניל שנשטת האיצעיל מקוניה הניל, אלא שילה לפשוט ג"כ ממקום אחר: יד. אם המושיט כו'. דלג"ה אפילו במקום שאפשר ליטול חייב המושיט לנזק כמ"ל, ועיין הגהת אשר"י שם [פ"ב ס"י ט' ד"ה אבל], ועיין מוס' [שם] נ"ג ב' ד"ה שור [אדרם] כו', ו' א' ד"ה לאמאי כו': טו. או שאין כו'. כנגדא ראשונה כמין מ"י סעיף ל"ו, ודברי ש"ך [סק"א] דחוקים מאד:

The owner of an animal that ate barley left out in a public domain must pay for the benefit he received: some say he pays the value of straw equal to the amount of barley, others say he pays two-thirds of the value of the barley. Shach cites the ruling of the Rishonim that a beneficiary is only liable if he or his animal took the benefit; if the benefit was received without their direct involvement, he would not be liable at all. Shach himself concludes that this is dependent upon the two answers in the aforementioned Tosafos and the ruling remains in doubt. He adds that if the owner granted the benefit to the beneficiary, there would be liability under the laws of yored which will be discussed later.

שו"ע חושן משפט סימן שצא סעיף ח, ש"ך סק"ב בהמה שאכלה שעורים ברשות הרבים, חייבים הבעלים לשלם מה שנהנית. י"א שחייב כדמי תבן, וי"א דמי שעורים בכול. ובש"ך הביא את דברי הראשונים שנהנה אינו חייב אם לא היה ע"י מעשיו או מעשי בהמתו, וכגון שממונו נהנה ע"י ממון חבירו. ומסיק שתליא בשני תרי רוצי התוספות והיו ספיקא דדינא. עו"כ שאם הבעלים בעצמם נתנו ההנאה, חייב המקבל מדיון יורד, וכמו שיתבאר להלן.

מכלי שיווי השעורים וכמ"ס הטור והמחנה
סעיף ו' ומחבר סעיף ד': ידן וז"ל

נהגית פפור. לכוין להוא נרשות
הרעים ולא נהגית, אין עליה שום
חיו: סעף מ' מין בצירי
הרחבה. פירוש, ינדי הרעצה הוא לפני
הנמים דכל אחד, והוא מיוחד לכל אחד
להית שם פירומי נחמה, ומשומי
כשולכה הנצמה מרשות הרעים ינדי
הרעצה ואכלה שם חייב נזק שלם
דמיקרי מלך הניקן, משא"כ כשעומדת
נבונה נרשות הרעים: מין אכלה
מפתח החנות כו'. אף דפתח הנחות
ודאי לא גרע ממדי הרעצה שנחבאר
לפני זה דלס עמדה שם ואכלה משלמה

אותו 'אלא יבאילו היה הבן (י"ט) אומרים
(י"ד)מי שעורים (נזל) 'ואם אכלה אובלים
הרעים לה כגון שאכלה חטים הואיל י"א
נהנית פסוד.

ט' ה'הו הפירות מונחים ב"כצדי רחבה
והיא בתוך הרחבה והחזירה ראשה לצדי
רחבה ואכלה מהן אינו משלם אלא מה
שנהנית דכיון דגופה ברשות הרבים הוה
ליה שן ברשות הרבים אבל אם יצאה
מרחבה לצדי רחבה ואכלה שם משלם מה
שהיזהר ב"כצדי מפתח החנות אינו משלם

אלא מה שנהנית מתוך החנות משלם מה שהזיקה.

י ^פהקצה מקום מרשותו לרשות הרבים והניח שם פירותיו ואכלתם שם ^חהשוב כרשות הרבים.

יא^ו היתה מהלכת ברשות הרבים ופשטה צוארה ואכלה מעל גבי חבירתה ואפילו עמדה יא^ז אינו משלם אלא מה

ציונים ומקורות (ה) עוד שם בלש"ד והלש"ב ב"ק פ"ב ס"ה, והלש"ב ורעבא ומקני וקפ"ה שם ח' ע"ב מרפי הרייף ד"ה דמי שעורים. ד"מ (כ') ד'. (ו) עוד שם סעיף ו' בשם הלש"ב ב"ק פ"ב ס"ה. (ז) לשון רמב"ם פ"ג ממון מלן ד'.

בימור הער"א

סעיף ח' טו. אלא כו'. ד"ל הלכה כרנא [ביק' כ' ע"א] דהוא רמז
 דרנא, וי"ל הלכה כרנא [נשם] דהוא נמלא, וכמנז הרי"ף [נשם ח' ע"ב
 מדפי הרי"ף] והרמב"ם [פ"ג מנזיק ממז' ה"ב] כ' הדעות, ופסק המחבר
 כקולא: (ליקוט) דהיינו כו'. ש"א דהלכה כרנא דרמז דרנא הוא.
 הרי"ף [שם] ורמ"ם שם [פ"ב ס' ה'], ועיין גמר הגולה [נאחר ד'], ועיין
 הרי"ף שם ס' ה' ונדרש סוטה [פ"א ס' א'] ונפקר י"ט דשנא ס' ה'
 ונפ"ק דעיוצין ס' ד' ושם פ"ב ס' א' ונפ"ק דב"מ ס' מ"ט ונפ"ו
 דכחונות ס' י"ג, ועיין ראש' פ"ג דביב' (ס"ו) [ס' ד' ה'] וכן כ"ל
 ההפ"כ [פסק כ' דשנא קמ"א ה'] והרע"ט [רמז סוטה ב' ע"ב] והר"ן
 [שם] שם ג"ח ע"ב מדפי הרי"ף דיה לענין, סוטה שם א' ע"א מדפי
 הרמב"ם דיה ולרבין * וס' דל היכא דאשכחן קמ"א הייז רנא כו', הלכה
 כרנא, אלא שנתלוקו שמי החולקין, הלכה כרנא (ע"כ): וי. ויש
 אומרים כו'. משום דמניא כוחיה ורנא [שם] דרמז הוא: סעיף ט'
 ית. היו כו'. ללשנא קמא [ביק' כ"א ע"א], דסוגיא שם כ' ללשנא
 קמא דקאמר לא דרמז מחרוזת כו', והלכנה שמואל דרמז: סעיף י'
 יט. הקצא כו'. כיון דקמ"ל ללשנא קמא [ביק' כ"א ע"א] כ"ס כה"ג:
 סעיף י"א כ' היתה כו'. כשטעם הרי"ף [ביק' ח' ע"ב מדפי הרי"ף]
 דמ"ס שם [כ' ע"א] דקאמר רנא כו', ולא לדמויי דברי אליפא אלא לפרש

[illegible]

ה. פלוגתא דרבה ורבא שם דף כ' ע"א. וכמו צביט יוסף [שעף ד']
 כיון שהר"ף [ב"ק ח' ע"ב מדפי הר"ף] והרמב"ם [פ"ג מנזקי ממון ה"ב]
 משפוטקים הלכה כמי, ראי' לומר דנקטין לקולא כרבה וכפירוש רש"י
 [שם ד"ה דמי עמיר] דעמיר היינו חבן. ה. פסקו כרבה שם.
 ז. צרימא שם. סעיף ט' ו'. משנה שם [ב"ק ד' י"ט ע"ב וכדמפרש
 לה שמואל שם דף כ"א ע"א. ה. שם במשנה. סעיף י' ט. טור
 שם [שעף ד'] בשם אביו הרמ"ש שם בפסקיו [ב"ק פ"ב ס' ד'] פסק
 בלשונא קמא דשמואל [שם כ"א ע"א] דטעור במחורות וכו"ש במקנה
 מקום, מדקאמר פתמה דתלמודא מבר הכי שם ע"צ לא דרבי"ע מחזות
 אי כרז כ' שמואל, דין נראה מדברי הר"ף [שם ט' מדפי הר"ף]
 והרמב"ם שלא הביאו דין זה למקום מקום. סעיף י"א י. לשון
 ההרמ"ם שם בפ"ג [מנזקי ממון] דין י'. וכמו הכסף משנה, מיימרא
 דאילפא ור' אבשיע' שם [ב"ק ד' כ' ע"א] וכדמפרש רבא בקופלת,
 ודכמ"ם הנמוקי יוסף [שם ח' ע"א מדפי הר"ף] וי"ל, פירוש קופלת,
 היינו שזקפה רגליה ועמדה על הצהמה ואלכה וקופה, אבל אם עמדה
 מנעט כדי לפשוט אורה משום דהמחמו לאו כרשות הניזק
 גמור הוא.

לדפאן ורנ"ס [שם ח' ע"א מרפי הר"ר] דלמי נזק משלם, אלף זק ש"ס
 זשא כו', וכ"ה הראב"ד ורשב"א [שם כ' ע"א] ורל"ש [שם פ"ב סי' ד']
 נשלמה מה שהיהק משמע זק ש"ס וקאמר [שם כ"א ע"ב] דלילפא ור'
 ש"ס, מהו ש"מה ואכלה כשהיה קופחו מופשל לאחוריו, היזה עומדת
 שפטרה המורה * וכן מתוספתא [פ"ק ה"ד] משלמה מה שהיהק, ועיין
 פל' כה"ג, הי כרשות הניזק שכן יש להם רשות לעצור כה"ג, וע"ש

פתחי תשובה

סימן שצא סעיף ה' א. ויש אומרים דמי שעורים בזול. עיין בתשובת שמן רוקח ח"א סי' ע"ג מ"ש בזה:

והנהמה עומדת שם, הו"ל כעמדה צרה"ר ואכלה מזידי הרחצה דאינו משלם רק מה

ה. בזול. היינו שלש פחות מכדי שיווי השערים, כן כחצו הטור, וע"ש. סמ"ע [סקר"ג]:
ה. פטור. דמיון דהוא ברשות הרבים ולא נהגים, אין עליה שום חיוב. שם [סמ"ע
סקר"ד]: סעיף ט' ב. מפתח החבורה. כיון דכלל פתח החבורה רבים באים שם לקנות

ההיית, אבל באכלה מתוך החנות, אף שעומדת בלד פתח החנות, מ"מ כיון שאין דרך

מכאן ועד
ועיין נ"י
כמאמר
המוסגר.
הרמ"ג

קצות החושן

לחצורו אכול דלא מני למימר הייתי מתענה. וכל דלא דמי, דהתם מוזק מתנות כהונה או שאכלן פטור משום דממון שאין לו חובצין הוא, ומשום מוזק לא מייחייב אלא משום נהנה, וזה לא נהנה, אבל באוכל משל חצירו משום מוזק מיהא מייחייב, עכ"ל מוהר"ט.

אמנם לפי מה שמצאנו מדברי רמ"א בסיומן ס"ג סעיף י' נראה דמשום מוזק לא מייחייב, ע"ש שכתב האומר לחצירו דור בחצירי אין צריך ליתן לו שכר, וכאן כתב דאם ואכול עמי צריך לשלם, וע"כ צריך לומר משום דהתם מייירי בגדרא דלא עבד למיגר דזה לא נהנה, אלא דחצר (ד)קיימא לאגרא וזה חסר, וכיון דאומר לו דור בחצירי פטור כיון דעבד מדעתיה, אבל בגרא דעבד למיגר וזה נהנה ודאי חייב וכמ"ש שם בש"ך [ס"ג], ע"ש. וא"כ מוכח דמשום נהנה הוא דמייחייב, דמשום מוזק מאי שנה דור בחצירי דפטור, ועיין מה שכתבנו בס"ך (ד) [א] דעיקר חובצא דאכול עמי אינו אלא משום נהנה, דאע"ג דמדעת עבד לא גרע מירד לתוך שדה חצירו ונטעה שלא ברשות, ע"ש.

דילוק ב' נהנה לב' משתדל לי כשהוא חסר שאין חובצא

קצות החושן

הייתי מתענה, אלא דגבי מתנות כהונה כשם שאינו חייב על הויקו משום דה"ל ממון שאין לו חובצין, כך אינו חייב על הנאכלו כיון דהוא ממון שאין לו חובצין, אלא היכא דמשתדל ליה עבדו כמו בלוקח בית המלך את גורנו דמשתדל ליה עבדו דאל"כ היו לוקחים פירות אחרים, ומש"ה חייב לשלם עבור הריוח שהרווח

אמרין מתנה קא יהיב ליה כולכן מי שמאכיל לחתנו עם בחו יותר מומן שקצב לו ממונות צריך התקן לשלם לו ממונותיו כשיחבצו ממנו אבל לא ממונות אשתו. ודוקא דליכא הוכחה דנתן לו לשם מתנה אבל היכא דמוכח דנתן לו לשם מתנה רק אחר כך נפלה קטעה ציניה ולכן תבע ממנו פטוריה.

סימן רמז

השולח חפצים לבני ביתו ולא פירש היאך יחלקום

וב' ה' טעמים

א אבריא ששלח כלים ממדינת הים ואמר ינתנו אלו לבני (א)הרי אלו [א]ינתנו לבנים ולבנות הראוי לבנים כגון ספרים וכלי מלחמה לבנים (ב)והראוי לבנות כגון כלי משי הצבועים וחלי זהב יטלום הבנות היו ראויים לזכרים ולנקבות (ג)יטלו אותם הזכרים. הגה ימי שהיו לו בנים מאשה אחת ונשא אשה אחרת [ב]והתנה עם בניו הראשונים שצוין מן השניה יטלו חלק בירושה כמו הם ולא היו לו מן השניה רק בנות (ג)אין לבנות במקום הבנים כלום.

ב יוכן המשלח כלים לביתו סתם והיו בהם כלים הראויים לבנות (ד)יטלו אותם בנותיו אומדן דעת הוא שלחן שלח ואם אין לו בנות או שהיו בנותיו נשואות יטלו אותם נשי בניו

שהדעת נוטה שלהם שלח היישר מי שאומר דהני מילי דלית ליה איתתא אבל אי (ה)אית ליה איתתא ודאי דלדידה שדר דכגופו דמיא.

ג שכיב מרע שאמר נכסי לבני בלשון רבים ולא היה לו אלא בן אחד ובנות (ו)הכל לבן לבדו (וכל שכן אם יש לו בנים

ציונים ומקורות. כו. ועיין לקמן בסיומן ס"ד סעיף כ"ה וסיומן כ"ד סעיף ד'. כח. עיין לעיל בסיומן ס' סעיף ג' מדעי ממונות.

סימן רמז א. טור סעיף ג' בשם רמב"ם פ"ו מוכיח ה"ד. ב. לשון רמב"ם פ"ו מוכיח דין י"ד. ג. מרדכי פרק מי שמת ב"ב סי' תר"ג. ד"מ ד'. ד. שם ברמב"ם פ"ו מוכיח דין י"ד. ה. טור סעיף א' בשם הרמ"ם ב"ב פ"ט סי' מ"א.

סימן רמז (א) הרי אלו ינתנו לבנים ולבנות.

ועיין סמ"ע [ס"א] שכתב, דאם שניהם נשואים, ודאי כלותיו קודמין דלרביהן על בניו בעליהן, משא"כ צרכי בנותיו דיש להם אנשים שיעשו צרכיהן, וכמ"ש בסעיף שאחר זה בשלח לביתו, וכ"ש בשלח שיתנו לבניו, עכ"ל. ובצ"ח [סעיף ב'] השיג וכתב דכיון דמפרש שיתנו לבניו, ודאי אין כלותיו בכלל כיון דמיעט אותן, דכלותיו אינן בכלל בניו, ודוקא בנותיו הן בכלל בנים אבל לא כלותיו, משא"כ בשלח לבני ביתו דכלותיו בכלל בני ביתו, וע"ש. ובש"ך [ס"א] הביאו אלא שטענות דפוס.

האומר ינתנו לבני האם גם כלותיו בכלל

קצות החושן סימן רמז ס"ב

הקצות מבאר שהאוכל ודאי חשיב "נהנה" אע"ג שהיה יכול להתענות, דהא סוף סוף לא התענה ונהנה. ורק שלגבי מתנות כהונה אין חוב נהנה אלא באופן שמשתדל ליה, שזה אינו מדין נהנה אלא משום שהרויח ממנו על ידו.

Ketzos Hachoshen explains that one who eats is certainly considered to have benefitted even though he could have fasted. However, for priestly gifts one is not obligated to reimburse for mere benefit: one is only obligated if the benefit was substantive, i.e. he has more money or value because of it.

ולפי"ז נאמר דגם לענין דין תשלומים דקים להו לחז"ל דכל נהנה מממון חנירו דחייב לשלם, מסבירא או יותר נראה דלפיכך זה מקרא דאשר חטא מן הקודש ישלם, היינו אף דמזיק הקדש פטור דלפי"ז כל אוכל הקדש משלם רק צעד הנחתו, וכן כל הנהנה מן ההקדש דמעל שהוא קרן, חומש ואשם וחיוז הקרן הוא חיוז ממון כמו בתשלומי הדיוט — כמו שהנחנו בדברינו לעיל דברי התוס' נכתובות ריש פרק אלו נערות דין זה כ"כ רק ע"י השתמשות אס השתמש נממון חנירו אז חייב לשלם, אבל אם נהנה שלא בדרך השתמשות פטור מדיו תשלומים כמו דליכא איסור הנאה מדבר האסור זכה"ג, כ"כ ליכא תשלומים אם נהנה מחנירו זכה"ג, דנממון נקרא השתמשות אם נעשה ההשתמשות ע"י מעשי' או מעשה צהמתו, אבל צהנאה הנאה לו שלא ע"י מעשי' ומעשה צהמתו פטור, וצתוחז לו חנירו בתוך הצליעה דנהנה גופו חייב כמו לענין איסור כל היכא דהנאה היא ע"י פגישת גוף הנאסר צגופו אסור, כ"כ לענין תשלומים חסון זכה"ג השתמשות גם צלי כונה, ויתבאר צזה שיטת התוס' דצ"ק הנ"ל, ולפי"ז נלענ"ד דגם לענין תשלומים שכתנו תוס' דצנהנה גופו חייב גם אם נעשה שלא מדעתו ורצונו הוא דוקא הנאת הגוף כאכילה וכה"ג כמש"כ, אבל אם יהי הנאת רית או הנאת שחוק וכלי זמר יפטור אם נהנה שלא בכוונה, ונבדלים דין תשלומים מדין איסור רק לענין זה נהנה זה לא חסר דלא שייך ענין זה לדין איסור, דצדיק תשלומים צענין שיהי' השמוש נוגע גם לצעל הממון ואם לא חסר פטור אף שהשתמש נממון

כיון שלא נגע ולא פגע לצעל הממון מה שנעשה נגד רצונו, אבל צהקדש דהקדש שלא מדעת כהדיוט מדעת דמי וחצנין לעולם כפגיעה לצעל הממון מה שנעשה נגד רצונו, וצנהדיוט כשנעשה צשעה שלא ידע דליכא קפידת רצונו וגם לא נחסר כלום משו"ה פטור, והכלל צזה דדין תשלומים דומה ממש לדין איסור הנאה, דכמו צאיסור הנאה היכא די' להחצי' כמחילא מתהני מותר כמבואר מכמה סוגיות דמס' נדרים, כ"כ לענין תשלומים היכא דאפשר לדון כמחילא מיתהני פטור לשלם :

ומעשה יתבאר לנו גם דין משרשי' לי' שצזה ג"כ משתווים דיני ממונות לדיני איסור והיתר, היינו דכמו דמלינו צגמי' צאנס צית המלך גורנו דחייב לעשר דחצנין כאילו יש עכש' ת"י ממתנות כהונה צעין כיון שצצנת המתנות כהונה נשאר ת"י מנכס' מה שהי' ראויס להתחסר ממון מתפשט דין מתנות כהונה לחול על שאר נכס' וצזה השצט חלק צנכס' כמו שצזכים צכל מתנות כהונה כשהם צעין, דנלא"ה אי אפשר שם לחייב דמשום נהנה פטור משני טעמים חדא דהוי ממון שאין לו תוצעים, וכמש"כ צקצוה"ח שהנחנו לעיל, ועוד דנעשה שלא ע"י מעשי' ומעשה צהמתו דפטור לשיטת תוס' דצ"ק הנ"ל, אלא דצכה"ג חצנין כאילו עכש' הם צעין, ולפי"ז גם צאיסור הנאה כ"כ אם ע"י דצר האסור צהנאה הושצח דצר אחר או ניול חפץ אחר מהפסדו שלא ילך לאיצוד, או שהוכנס דצר אחר לרשותו מחמת דצר האסור כל כה"ג מתפשט דין איסור על הדצר הנגרס אם הוא דצר מיוחד או שחל על נכס'

שערי ישר שער ג פרק כה

רב שמעון שקאפ מגדיר חיוב נהנה שהוא מדין השתמשות בשל חבירו באופן שמהנהו בעין שמצינו באיסורי הנאה, ולא נקרא השתמשות אא"כ באת לו ע"י מעשיו או מעשי בהמתו. משא"כ חיוב משרשי' ליה דהוי כאילו קיבל ממון חבירו לרשותו, ע"כ חייב אף בלי מעשיו.

According to Rav Shimon Shkop, the obligation of *nehene* is defined as the usage of the property of another to gain personal benefit, in a way that is conceptually similar to items whose benefit is forbidden in the Torah. Therefore, if it did not involve his or his animal's actions, and it wasn't ingested by him, he is exempt even if he did benefit. Whereas, if he received a substantive benefit, we view the extra value as having come directly from his friend, and he is therefore responsible even if he received it without any action.

יב:

עין משפט
בר מצוה

קטן א ב ח טי י
שנים הלכה כר
קטן ב טי י ח ט
קטן טי י ח ט
קטן טי י ח ט
קטן טי י ח ט

גליון הש"ס

גמרא משלי י
ענין פיו פיו
ענין פיו פיו
ענין פיו פיו
ענין פיו פיו
ענין פיו פיו
ענין פיו פיו
ענין פיו פיו
ענין פיו פיו
ענין פיו פיו

הנהגות יצוינים

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

מערעין

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

רבינו גרשום

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

מסורת הש"ס

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

הנהגות הב"ח

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

הנהגות מר"ב

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

תורה אור השלם

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

ליקוטי רש"י

א) ציל שדור (הגות)
ב) ציל שדור (הגות)
ג) ציל שדור (הגות)
ד) ציל שדור (הגות)
ה) ציל שדור (הגות)
ו) ציל שדור (הגות)
ז) ציל שדור (הגות)
ח) ציל שדור (הגות)
ט) ציל שדור (הגות)
י) ציל שדור (הגות)

When brothers wish to divide their father's estate, the Amoraim seek to determine at which point a son who has an adjacent field may compel his siblings to grant him the field near his own as his share. All agree that in scenarios where there is no loss at all to one party, he may be compelled to forgo his rights for the benefit of another [Midas Sodom].

כופין על מדת סדום
בבא בתרא דף יב:
אחיים שבאו לחלקו ירושה, ויש לאחד מהם שדה אצל חלק מהירושה, נחלקו האמוראים מתי יכול לומר שיתנו לו חלקו אצל שדהו. ועכ"פ, במצב שהוא לא חסר כלום וחבירו יתנה, כופין על מדת סדום שיותר לחבירו.

ושמעון צאים לחלוק הצמים המשותפין ביניהם, ומכלל אותן הצמים יש בית א' שהוא ז' מזר עם הצמים שקנה ראובן. וראובן מצקש שיתנו לו חלקו המגיע לו מאותו הצית לז' מזר שלו כי כך הוא שוה זה כמו זה אלא שהוא נהנה בו יותר מחצרו לפי שפותח בו הצמים הסמוכים לו, והוא ליה זה נהנה וזה אינו חסר דכופין אותו על מדת קדוש. ושמעון אומר לא כי אלא תעלהו בדמים או תחלוק בגורל וחלק הנופל בגורל יגיע. הדין עם מי.

תשובה גרסינן בפ"ק דכ"ז¹ ההוא גברא דזינן ארעא אמרנא דבי נשא כי קא פלגי אמר הבו לי אמרנא, אמר רבה כגון זה כופין אותו על מדת קדוש, מתקין לה רב יוסף אמאי מעלין ליה כנכסי דבר מוריון². רבה חשיב ליה זה נהנה וזה אינו חסר כי הקרקעות שוות ואין זו יותר טובה מזו. ומה שלא אמר רבה משום³ ועשית הישר והטוב, [דהחם] אמרינן ליה שיקנה במקום אחר וייתן זה לקנות אצל מזר שלו, אצל הכא שיש לו חלק בגוף הקרקע ואנו אומרים לוותר את דינו וליתן את חצרו חלק שהוא חפץ בו לא שייך כאן ועשית הישר והטוב אלא משום דזה נהנה וזה אינו חסר, לפי שאינו מפסיד כלום בדבר ומדת קדוש היא זו וכופין אותו להתרחק מן המדות הרעות ולעשות חסד עם חצרו בדבר שאינו מפסיד כלום. ורב יוסף סבר שאין לכופו על כך אלא יאמר לו מעלין לך אותו קרקע הסמוך לך כנכסי של בר מוריון שהן מעלות ביותר, כך פירש"י⁴. ועוד פ"י דאירי בשדה הבעל ופעמים זו מתצרכה וזו אינה מתצרכה. ונתן טעם לדברי ר' יוסף משום דהלכתא כותי' שלא יהיו נראין דבריו להלכתא בלי טעמא. ועוד דקאמר בחר הכי חדא אהיה נגרא וחדא אהיה נגרא אמר רבה כגון זה כופין אותו על מדת קדוש, אמר ר' יוסף זימנין דהאי מידויל והאי לא מידויל, והוא קשיא ליה לרש"י אמאי אינטריך ליה לר"י למימר האי טעמא לימא משום דמעלינא ליה כנכסי דבר מוריון. אלא ודאי בשדה הבעל שייך למימר האי טעמא שפעמים זו מתצרכה וזו אינה מתצרכה אצל לא צבית שלחין.

והקשו⁵ על פירש"י צבית השלחין נמי פעמים שזו לוקה בשדפון וזו אינה לוקה, ופר"מ⁶ דמעלין ליה כנכסי דבר מוריון, פירוש בני מוריון עשירים היו ולא היו מוכרין נכסיהם אלא בדמים יקרים, כן לא ניתן זכות שיש לנו באותה שדה אם לא בדמים יקרים. ואין צו משום מדת קדוש שהרי יש לנו זכות בגורל זה, שאם יפול לנו הגורל בין שתי השדות הרשות בדינו שלא נחליף עמך אם לא בדמים יקרים, עתה נמי אין כאן משום מדת קדוש [אם] אין אנו מצטלין חלוקתינו בגורל בשבילך. ורבה סבירא ליה דכגון זה כופין על

מדת קדוש, דכיון שאין חלק זה שוה יותר משאר החלקים בגוף הקרקע אלא מחמת מטרותיו של זה שהוא חפץ בחלק זה בשדה הסמוכה לו, ואם לא תפול בגורלו ינטרף ליתן דמים או להחליף וליקחנה ביותר מכדי דמיה אין יכולים להעלותה מטעם זה ומדת קדוש היא. ועתה יש חילוק בין פירש"י ובין פיר"מ בדיון זה, לפירש"י שנתן טעם לדברי רב יוסף משום דזו מתצרכה יותר מזו או זימנין דהאי מידויל והאי לא מידויל א"כ צמים דלא שייך בהו האי טעמא דכלן שוין כופין על מדת קדוש. ולפיר"מ דמפרש דמעלין ליה כנכסי דבר מוריון שהיו נכסיהם בדמים יקרים ג"כ בדמים יקרים אמכור זכות שיש לי שאם יפול חלקי בין שתי השדות לא אחליף עמך אלא בדמים יקרים, האי טעמא שייך נמי בצבית.

ולענין⁷ פסק הלכה נראה לי כפירש"י שנתן טעם לדברי רב יוסף, אצל לפיר"מ מסתברא טפי טעמא דרבה דכיון שאינו חסר כלום אלא משום שיכוף את חצרו להוסיף דמים בשביל שהוא חפץ באותה שדה מדת קדוש היא זו. דאי לא תימא הכי כל זה נהנה וזה אינו חסר דכופין על מדת קדוש אמאי כופין והלא חסר הוא ממון שיתן לו חצרו בשביל הגאחו אם לא נכוף לעשות בלא דמים, אלא ודאי כיון שאין לו חסרון אלא צמה שיוכל לכוף את חצרו שיתן לו ממון בשביל הגאחו מדת קדוש היא. ועוד דסוגיא דתלמודא משמע כפרש"י דלכאורה הא דקאמר⁸ חדא אהיה נגרא וחדא אהיה נגרא קאי אהך דקאמר לעיל לא קאי עלה, דאם כן מאי אינטריך לרב יוסף למימר טעמא דזימנין דהאי מידויל והאי לא מידויל בלא טעמא נמי נימא משום דמעלין ליה כנכסי דבר מוריון. אלא⁹ מילתא באפיה נפשה היא והכי פירושה, שני אחים שנפלו להם שני שדות בירושה ויש לכל אחד נגר ורובה האחד ליטול חצי שדה זו וחצי שדה זו. אמר רבה כופין על מדת קדוש ויטול כל אחד שדה שלם כיון שיש לכל אחד נגרא, וקאמר רב יוסף אין כופין דזימנין דהאי מידויל והאי לא מידויל. והכא לא שייך טעמא דמעלין ליה כנכסי דבר מוריון דאטו אם ירצה האחד לחלוק את השדה ל' חלקים משום דטעמא דמעלין ליה מי שמעינן מיניה, ועוד לא שייך הכא טעמא דמעלין כי חולקין בגורל ליכא מעלימא לזה יותר מזה.

ומה שהקשו על פרש"י דצבית השלחין פעמים שזו לוקה בשדפון וזו אינה לוקה לא קושיא היא, דצבית הבעל שכיח דעל חלק האחד יורד מטר הרבה ומתצרכה וחלקה האחר לא חמטיר אצל שדפון של בית השלחין לא שכיח בשדה

A Jew can be compelled to distance himself from negative traits and to do kindness to others where it doesn't cause him any loss. Even if he could have made money from the other party had he withheld his consent, he may not do so.

שו"ת הרא"ש כלל צו אות ב
"כופין על מדת קדוש" היינו שכופין את האדם להרחיק ממדות רעות ולעשות חסד עם חברו בדבר שאינו מפסיד, ואף שהיה יכול להעלות לו בדמים אין לעשות כן.

[illegible]

במקרה זה השתתף ולא שיגר הוא: נתנה להבירה. ויתן זה שהוציאו לחולין מעל: בנאה. וזה קבשה שהניחה י"פ ארובה. ולא קבשה עד שידור תחמיה: זאת אומרת. הלכך כהדיט מודעת דמי:

לא קני
ז בידה.
מט':
וט
בהקדש

היה חייב ואע"ג שלא מדעת הקדש ע

אפיקורי דא
 לא משלס אלץ
 שיתקלגו ממחמ
 עליס עד שלג
את שנתים:
יתרא מן
 דמיירי גדר שב
 וקס דלייט
 לא חסר הויל
 נעס אלץ להספ
 גיק ויער דל
 גרמ ל כ ו
 יתירח משמ
 אלץ גרסה ש
 קרק ותיכנ
 שדה האמנ
 מרלי: **אם**
 התשנע י"ג
 דמפרש חס
טעמא ד
 ופסי
 אלץ משוס
 הקפסא יתירא
 לא חסר פסור
 ויל שאי עמ
 ניעח לוי
 בתר חביר
 בתס: **ר"ש**
 רבן לא פליג
 לעליה מחשב
 ב: **ב"ק** דמח
 מכדי מגול
 מכרי ומשני
 לגבוי קסין וא
 מחבין לקטו
 שליוט ד
 כסאין מחבין
 דס מועל דמ
 מרשות מי
 שורא: **ור**
 ארובה: **אם**
 די שני הלכ
 תחמיה וימס
 חמיה דמיה

מדתמי דכי דר

דפטור אם אינו נהנה דהוי גרמא בעלמא. אלא הוי חזיון על מה שנהנה. ולפ"ז הי' לן לחייבו אף בלא חסר מאחר שנהנה. אך זה שפטור לנטרך לומר שהוא מטעם דמאחר דאינו חסר הוא מדת סדום אם יקפיד על הנאת חצרו. ועיין בהגמ"י פ"ג מגולה ה"ט שראצ"ה סובר דאף כופין אותו להניחו לכתחלה ליכנס לדור נחנם נחצר דלא קיימא לאגרא משום דכופין על מדת סדום וכן הובא במרדכי. ולכן אף לתוס' שאין כופין מתחלה ורשאי למונעו מתחלה מליכנס לדור נחצרו הוא מחמת דסברי דאין שייך מדת סדום אם רוצה להרויח מכל מה שיכול משלו ואינו מחוייב ליתן מתנות נחנם. וכמפורש זה בדברי הי"מ שבהגמ"י וזמרדכי שם שפליגי אראצ"ה. אצל אחר שכבר דר שחזין שלא היה משכירם ודאי הוא מדת סדום כשיצא ממנו ממון אף לכו"ע לכן פטור. ומראצ"ה נשמע שהוא מדין כופין על מדת סדום גם לכו"ע. ומ"ד ז"ל זה לא חסר חייב סובר דל"ד למדת סדום דמאחר דהי' יכול למונעו מתחלה מלדור נציתו לא הוי מדת סדום אף שכבר דר בדאיתא בתוס' וכוונתם משום דאפשר שע"ד זה הניחו. ואף בלא ידע שדר נמי יש לומר דאם ידע לא היה מניחו נחנם זה שלא השכירו לאחרים הוא מחמת שלא נדמן לו או שנתעלל לנצקו אצל אם היה יודע שנדמן בלא טרחא לא היה מניחו נחנם. ומ"ד פטור סובר דמ"מ כיון שלא השכירו לאחרים א"כ לא נחסר כלום נמה שדר זה ולכן הוא מדת סדום. וכן משמע שסברי התוס' דסוגיין דהא דימו והוארכו לחלק מהא דכופין על מדת סדום דנ"צ חזין שסברי דטעם הפטור בלא חסר הוא מזד מדת סדום :

3) דע"ל הנאה משל חצרו לא שייך חזיון כמו שאין שייך לחייב את הנהנה מכל ציתו של חצרו מאחר שלא החסיר את של חצרו כלום. והוה הטעם דנהנה ולא חסר פטור. אך זה שאם חסר חייב אף שזמנא החסרון הוא רק גורם ואין לחייבו הוא מחמת שאם חסר צהנאחו אז הויא ההנאה דין ממון של הצעלים דכלל הדנר איזה תשמיש והנאת הדנר הוא של הצעלים אם הוא הנאה ותשמיש כזה שנחסר צוה להצעלים ממון כגון אם היו הצעלים משכירין אותו או שנפסד צהחרות הכותלים ונמצא שאינו נהנה בעלמא משל חצרו אלא לקח ממנו של חצרו דהא לקח תשמיש והנאה שיש צה דין ממון להצעלים לכן חייב. אצל בלא חסר אין בתשמיש והנאה זה דין ממון לצעלים ולכן אף שעכ"פ נהנה משל חצרו אין שם חזיון ממון כמו צנהנה מכל כותל חצרו :

ורק מטעם נצד שלא הוצלה כלל נחשבת שלא הוצקה כדצארת. (ועודא דמרדכי איירי צאופן שאין לחייבו על הצולה צנהמה גופה כגון שלא הוצלה צוה מחמת שידוע שתחזור לצרייתה ע"י רפואה או צאופן שנחשז כאינו ניכר מחמת שחזי כזה שדמי לפירות שהרקינו מקלתם שנחשז אינו ניכר מחמת דאורחיהו צהכי כדפי' הכ"י צדק צ"ח. אצל מ"מ לענין הגרס שצריך ליתן לרופא יש להחשיב ניכר וצאדם כה"ג הי' חייב לכן הוצרך לומר דמ"מ פטור מטעם גרס כמו צורק מטעם לים כהכלל שנתן דמחמת אותו ממון נפסד ממון אחר נחשז גרס) :

ועוד תמוה דהכא שהשכירו הכותלים עד שצריך פועל ללגנס ודאי הוא מציק צגופן ממנו דהא מעשה הוצק וחסרון צגופן הוא. ומפורש צנדה נ"ח שמהוייבת השואלת לכנס מה שלכלכה החלוק וא"כ ודאי גם מדין מציק יתחייב לכנס אם ילכלך צנדה חצרו וכ"כ יש ודאי לחייבו צמה שהשכיר הכותלים אם לא נחשז גרמא מזד אחר מחמת שנעשה ממילא כדצארת להרצ"א ונע"ג תירון הקאה"ח :

עוד הקשו התוס' צסוגיין על רש"י שפירש צהא דהמקיף שגדר צינו לצין הניקף איך חשיב לה המקשה זה לא חסר הא כל הגדר הוא רק מחמתו. עוד קשה דברי הרמז"ן צצ"צ דף ר' צמלחמות וצחדושי על פרש"י ופי' צעה"מ שאיירי צגדר צצינו לניקף הקשה קושית התוס' דודאי הוא חסר דלא גדר אלא צצנילו ומשמע מדצריי שזה שהוא חסר סגי לחייב לניקף שנהנה. וא"כ כשתירץ הגמ' לפירושו דאיירי צגדר צצינו לרה"ר שג"ז נחשז זה חסר מחמת היקפא יתירתא הי"ל לפרש שחייב מזד ז"ל זה חסר כמו שהי' ניחא לו צגדר צצינו לניקף שיש לחייבו מזד זה וא"כ למה הוצרך הרמז"ן לפרש מטעם אחר שהוא כאחר היורד לתוך שדה חצרו ונטעה צדה העשויה ליטע מ"ש חסר זה דהיקפא יתרתא שנתשז חסר לתירון הגמ' מחסר צצינו לניקף שלא הוצרך לטעם יורד לתוך שדה חצרו :

ענה ב.

ליתר עיון

והנכון לע"ד די' לפרש זה שפטור צוה נהנה זה לא חסר למאן דפוטר וחייב צוה נהנה זה חסר צצ' אופנים. א) דשייך חזיון על מה שנהנה משל חצרו וזהו החזיון נחסר. דהא מזד החסרון לצד סגרי התוס' :

Further lyun: Dibros Moshe offers two different approaches to explain the obligation when benefitting from the assets of another: either a benefit alone has monetary value and can be charged for, but so long as there is no loss to the owner he cannot restrict its usage due to *Midas Sedom*. Alternatively, a benefit is not a marketable item, but if it cannot be attained without causing a loss to the owner then he gains the legal right to charge for it.

יתר עיון: דברות משה ב"ק סימן יב ענה ב' יש ב' מהלכים בחיוב ז"ל וזה חסר: יש לומר שבעצם אפשר לחייב חבירו במה שנהנה מנכסיו, ורק שכ"ז שלא חסר אינו יכול לעכבו מדין מדת סדום. או י"ל, שא"א לחייב חבירו על הנאה גרידא, אבל אם הוא חסר ע"ז הרי כבר יש לו דין ממון על הנאה זו.

עַרְךָ לָחֶם

מורי זהב

ע"פ הסוד ב

ביאור הגר"א

יתר
עניין

פתחי תשובה

גולה [אות ת']

מ"ע [סקט"ר]:

אמרי ברוך

8.6.1

גליון מחרש"א

גר

חידושי חתם סופר

סעיף ה' בהג"ה. ואם שכרה. ו"ל, עיין בתשובתי חמס סופר חושן משפט סי' קס"ה:

ליו והוציאו, אבל לא היה מי

וזוהו אפרים הלכות גיולה סי' י' כתב רמיה דעתמר דקיימא לאגרא אלול שהצעלים אינן כאן
(משיבים על הראב"ה דלחלקן) דהוי קיימא לאגרא [ודלול כראב"ה] (תשובה באור דרוע שם) דסובר

דר צו "ואפילו היה רגיל להשכירו רק שעכשיו לא עזב למיגר צמר האי שעתא אולנין) אף על פי שדרך זה הדר לשכור מקום לעצמו שזה נהנה וזה אינו חסר. הגה (י"ד) ודוקא שכר דר צו אלל לא יוכל לכופו לכתחילה שניחמו לדור צו "אף על פי דכופין על מדמ סדום במקום שזה נהנה וזה אינו חסר הני מילי דדבר דאי צעי ליהנות לא יוכל ליהנות אלל צכי האי גוונא דאי צעי צעל התנר ליהנות ולהכריח להשכיר תצירו היה יכול אלל שאינו רוצה אין כופין אותו לעשות צחנס. (י"ז) ואם החצר עשויה לשכר אף על פי שאין דרך זה לשכור צריך להעלות לו שכר "ושהרי חסרו ממון. הגה (י"ז) מיהו אם לא היה דר צו אלל שגזלו ממנו פטור לשלם השכירות (י"ז) וסתם צמים צומן הזה קיימי לאגרא ואף על גב דעדיין לא השכירו מעולם.

צינונים ומקורות (י) כ"י פסק הל"ל ט' ע"א מרפי הרי"ף בשם הרמ"ה. ד"מ שם. (יא) מרדכי שם וז"ל שם דף כ' ע"א, ח' סוף ע"ב מרפי הרי"ף. ד"מ שם. (יב) שם מרדכי ד"ל ק. ד"מ שם. (יג) טור סעיף ו' בשם הרי"ף שם ט' ע"א מרפי הרי"ף והל"ל שם פ"ב סי' ו', ולאפוקי ר"י הובא ברא"ש שם, וראה ב"ק כ' ע"א הור"ה זה אין. (יד) טור שם בשם הל"ל שם, ולאפוקי הרמ"ה הובא בטור שם ובג"י שם. (טו) מרדכי שם סי' י"ז והנהגות מיימוני פ"ג דגזילה אות ג'. ד"מ שם סעיף ו'. ועיין בתומת הדשן סי' ע"ז.

ערך לחם

השכירות לבעלים. (טור סעיף ח'), וגם הגולן אם נטל השכירות, צריך להחזירו לבעלים. ונראה לי שאם רצה מזה גובה רצה מזה גובה. ואע"כ דכל הגולן מושלים בשעת הגזילה, שאני הכא שירד לה השוכר בתורת שכירות, וכיון דלא חשיב שנינו רשות והגזילה חוזרת בעיניה ולא השכיחה ברשות הגולן, דינו של שוכר עם הבעלים, ואם קיבל הגולן השכירות, באותה שעה הוא גזול ומוציאין מידו, כן נ"ל. ואע"פ שהמחבר דחה דינו של הרמ"ה ז"ל בארוך (ב"י ש"ס), נ"ל שבעל הטורים סובר כדבריו, ולזה ז"ל שומעין.

מורי ורבי

להחזיר לבעלים כו', אבל לא מיירי משבח של הגזילה, והך אגרא דשקיל ליה הגולן מהשוכר ה"ל ככל שאר אשר יושב ושייך בו תקנת השבים. ונראה לי סברת הרמ"ה, כיון שבא לו לגולן מעות ה"ל כגזול גזילה אחרת בשעה שלוקח השוכר כיון דבאמת הוי של בעלים. ומ"מ נראה דאם כבר שילם השוכר לגולן א"צ לשלם שנית לבעלים, דזה הוא

באר הגולה

הבית (להשכיר) (לשכור) לעצמו דירה, נלעג"ד שאע"פ שאין דרך הדר לשכור חייב לשלם, ממה שכתב הרמ"ה שם (סי' י"ז) בפסקיו על דין הגזל בסמון, ושכן משמע בגמ' (שם ב' ע"ב) מה חסרו ומה היקף, משמע הא חסרו והיקף פשיטא שחייב וכו', ואי איכא לחיוב, מהאי טעמא איכא לחיוב מפני שאלל חסרונו של זה וכו', והביאו הבית יוסף בסעיף ו'. וכתב המרדכי שם (סי' י"ז) בשם הראב"ן (ב"ק סוף סי' ד') דבזמן הזה כל הצמים קיימי לאגרא, והביאו הרמ"ה בסמון. ד. כתב הרב המגיד (שם), הוא כדברי הרי"ף בהלכות (שם ט' ע"א מדפי הרי"ף), לפי שמהם וז' לא נזכרה בגמרא כלל. וכן כתב הטור (שם) בשמו ושלוש הסכים הרא"ה שם (שם), ומהטעם שכתבתי בסמון (אות ג') בשמו.

ביאור הגר"א

טו. ואפילו היה כו'. כמ"ש שם ז"ל א' הכא צמאי עסקין שלל כו': טז. (ליקוט) שזה נהנה וזה כו'. ולא קאמר הטעם משום דניחא ליה משום שאיה או צמא כו', דס"ל כדברי הרא"ה שם שכתב דלרומא דמילתא אמרו כן וא"ל ליה, וכדברי ר' אמי שם [כ' ע"ב] מאי חסרו. אלל לכאורה שם ז"ל א' לא משמע כן, דלמירין שם בשלמא הכס כן למ"ד כו'. וי"ל דהכי קאמר, דס"ל לא חסרו וגם טובה עשה עמו אלל כאן חסרו דניכחש כו', וכן פירש יו"ט שם פ"ב סי' ט"ז, אלל דוחק הוא. ולכן נראה דברי הרשב"א (שם כ"א ע"א ד"ה אמר רב הונא) דגם צמים איכא היקף קצת מחמת דריסת רגל הדיוקן, אלל שהירות שמתליין אותו משאיה הוא כנגד זה ההפסד ח"ש שם (ב"א ע"א) איכא צמיחה כו'. ח"ש שם (ז"ג) *ז"ל א' בשלמא כו' ה"נ ניחא כו', כנגד ההפסד של סכתיי הכתם. ודאי במקום שאין הפסד כלל אין צריך דניחא ליה, כההיא דמקוף חצירו, נטל אכן או קורה (שם ב' ע"ב). רשב"א שם. ועוד ראיה צדורה מההיא דספיה שם ז"ל א' גזל קיימא לאגרא וכמ"ש בסעיף ה', וכ"כ יו"ט שם ופ"ט סי' י"ז. אלל ז"ע מ"מ שם דלפילו פיתחה אינו משלם אלל הפחת ומאי שנא כאן שכתב בסעיף ו' יש אומרים דכשאי כו' (ע"כ): יד. ודוקא כו'. עיין מוס' שם [כ' ע"ב] ד"ה הא כו', שאני כו': (ליקוט) ודוקא כו'. שם כ"א א' משום שנאמר ושאינה כו', ועיין רא"ש שם, מיימי [פ"ה] כו' אלל אפילו כו', ור"ל דלפילו לכתחילה מותר מטעם זה וכמ"ש שם ז"ל א' ב' רב יוסף כו', ושם מדמי להך, ע"ש, ומוכח שם דוקא משום דניחא ליה. אלל דברי הרא"ה ז"ע, דשם מוכח דאי לאו משום שאיה כו' היה חייב, דלמיר שם בשלמא הכס כו' ה"נ ניחא כו' (ע"כ): (ליקוט) ודוקא כו'. מדאיצטריך ליה אם חייב הואיל ונהנה, ואם איכא אפילו לכתחילה יכול לכופו, ועיין מוס' שם [כ' ע"ב] ד"ה הא כו' (ע"כ): (ליקוט) (שם ט"ט) [שם] סעיף ו' בהג"ה. ודוקא כו'. עיין מוס' דצ"צ י"צ ד"ה כגון כו', ור"צ"א כו' (ע"כ): יח. ואם החצר כו'. מ"מ שם [כ' ע"ב] וזי מה כו' ומה כו', הא חסרו חייב, וכן בכל חוקין זה חסר זה לא נהנה, ועיין כ"י מרפי הרי"ף, ועיין גאר הגולה ס"ק ג'. אלל המוס' שם [ע"א] ד"ה זה אין כו' מולקין, וכן דעת הרשב"א (שם ד"ה אלא בחצר דלא), ועיין מ"ש בסעיף ו' דהג"ה (ובסכ"כ"א). וזה מ"ש שם [ע"ב] א"ל מתניין היא כו', ור"ל דהא מתני' (שם י"ט ע"ב) לא חייבה על התכונן גזל נהנה ואפ"ה נהנה חייב, ופרקי רבא האי זה כו', ר"ל דהא צעצעה לאגרא ולא עזב למיגר פטור ואין חייב על התכונן וצעצעה למיגר חייב, ה"נ צמחתי, ולא דמי לכהן: יט. מיהו כו'. כנ"ל בהג"ה אע"פ שהוציא כו', ולא מחייב כאן אלל משום שאלל חסרונו כנ"ל: (ליקוט) מיהו אם כו'. דק"ל גרמא נזקין פטור, וכן המקבל שדה והוצירה (צ"ח ק"ד א') *דעם משום דדורשין לשון דיוע, ואמירין פירושלמי (שם פ"ט ה"ג) זאת אומרת המנעל יסול על חצירו פטור, ודוקא דבר צו חייב משום שאלל חסרונו. הרא"ה שם (ע"כ):

מכת"י.
הפני
הדפוס

NEHENE V'YORED PART I

Rav Yosef Greenwald, Dayan at the Bais Havaad

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY SHIUR VIDEO

INTRODUCTION

In this series of shiurim, we will discuss the topic of *yored v'neheneh*, i.e. when one must compensate another for a benefit they derived. We will try to define these terms, identify which cases are included, study some of the relevant *sugyos*, and determine the practical halacha for such cases. At the outset, we should note that the status of *neheneh*, the obligation caused by deriving benefit, within Choshen Mishpat is more ambiguous than the *chiyuv* of *geneivah*, for example. In the case of *geneivah*, the situation is straightforward: one performs an act of stealing and must return the object stolen or its value. Likewise, a partnership between two parties or an employer-employee relationship creates certain obligations or responsibilities due to the relationship, which are discussed clearly in other areas of Choshen Mishpat. But a situation of *hanaah*, as we will see, does not perfectly fit into either category.

THE DIFFERENCE BETWEEN HANAAH AND NEZEK

The Gemara (Bava Kama 112b) discusses a case of orphans whose father bequeathed them a barn with cows. The orphans assumed that all of the cows had belonged to their father, since as the Gemara states elsewhere, a halachic *chazakah* exists that any item in one's possession can be assumed to belong to him. The orphans, therefore, decided to slaughter one of the cows for food. Unbeknownst to them at the time, that cow actually belonged to someone else, and their father had recently borrowed or rented it from the owner. In this case, they are not *chayav* for *geneivah* or for their act of *nezek*, since they acted entirely legitimately in slaughtering the cow. Rather, the Gemara rules that they are *chayav* for a different category known as "*dmei neheneh*" (a monetary obligation due to the *hanaah* received). In other words, although the value of a cow is much greater than the amount of its meat when slaughtered (since it can be used to produce milk, work in the field, transportation, and other uses), the orphans only owe 2/3rds of the value of the meat, since this is the value of the benefit they derived from the cow, minus a third due to the fact that they took it without knowing they'd have to pay for it.

A similar case is mentioned in the Gemara elsewhere (Bava Kamma 20) concerning an animal in the *reshus harabim*. Although the owner of the animal is generally exempt from damages of *shein v'regel* caused by the animal in the *reshus harabim*, if the animal eats produce that belongs to someone else (e.g., strawberries), the owner only pays the value of the *hanaah* derived, i.e., the value of the fodder or other animal food that he saved due to the produce consumed. Although the value of the damage to the owner of the produce is much greater than that (since the strawberries are worth more than fodder), the owner of the animal only pays the value of the *hanaah* received, not the value of the damage.

ONE SIMILARITY BETWEEN HANAAH AND NEZEK

Although the *chiyuv* of *neheneh* is distinct from that of *mazik*, there may be some overlap between them. The Rashba (Teshuvos 4:13) and the Ketzos (C.M. 391:2) entertain the possibility that just like in all cases of wrongdoing, such as *nezek* and *geneivah*, one must pay with *meitav* (the highest-grade land) if he pays with land, perhaps in a case of *neheneh* one must also compensate using *meitav*. Although the Rashba and Ketzos conclude that a *neheneh* does not pay with *meitav*, it is evident from the very discussion that some overlap does exist between the *chiyuv* of *nezek* and that of *neheneh*. How do we understand this?

R. Baruch Ber explains (Birkas Shmuel, Kesubos) that this understanding can be inferred from a number of *sugyos* in the Gemara as well. R. Baruch Ber writes that he asked his *rebbe*, Rav Chaim Soloveitchik, to explain the Gemara's ruling (Kesubos 30b) concerning one who has meat stuffed down his throat by someone else. The Gemara states that in such a case, one must pay the owner 2/3rds of the value of the meat, since although the act of eating was involuntary, he nevertheless derived *hanaah* by eating it. But the Gemara also states that if the meat was of a forbidden fat (*cheilev*), the one who ate it is *patur* from compensation due to the principle of *kam lei*, which dictates that one only receives the more severe of two punishments for one action, and here eating *cheilev* is subject in principle to *kareis* or *malkus* (if done intentionally). R. Baruch Ber was bothered that *kam*

lei applies strictly to punishments or penalties, so why would the *chiyuv* of *neheneh* here be exempted, if it is more of a reality than one derived benefit?

Rav Chaim responded that the *mechayev* of *neheneh* here is that one “took” something from another when eating it, which does qualify as a penalty of sorts. Rav Chaim employed the formulation of Tosafos (Kesubos 56a) that *neheneh* is defined as a *chiyuv* similar to a *milveh hakesuvah baTorah* (a loan written in the Torah), meaning a financial *chiyuv* caused by a person’s action.

Rav Chaim’s source for this assertion may have been from Tosafos (Bava Kamma 101a s.v. *oh dilma*), who express a similar idea. The Gemara there posits that if Reuven’s fabric was dyed by Shimon’s dyes without anyone’s direct involvement [“a monkey did it”], Reuven is not obligated to pay him for any services. Tosafos question why Reuven wouldn’t be obligated due to the fact that he derived *hanaah* from having a colored garment? They answer that *hanaah* is defined as a person or his animal taking something, or a person himself ingesting something. Whereas, in the case of the fabric, Reuven did not take anything; he was simply given his fabric that was now dyed with Shimon’s dyes. The Shach (C.M. 391) cites this Tosafos and derives from it that the *chiyuv* of *neheneh* involves some element of taking, and as mentioned, R. Chaim developed this idea as well.

R. Shimon Shkopf (Shaarei Yosher 3:25) offers a parallel for this idea. He cites the ruling of the Gemara (Pesachim 25) that if one smells incense from *avodah zarah* while walking on the street, he does not violate the prohibition against deriving benefit from *avodah zarah* if he did not have *kavanah* to enjoy the smell. The Ran there wonders why one’s *kavanah* should matter; if he benefits from it, then he should be *chayav* for *hanaah* from *avodah zarah* either way. R. Shkopf explains the Ran’s answer that the *chiyuv* of *hanaah* relates only to taking *hanaah*, not having *hanaah*. Since “taking” something expresses ownership over it, one is only *chayav* for *hanaah* involving such “taking,” but not for *hanaah* that one has without taking. Therefore, one who merely smells while walking is not defined as having “taken *hanaah*” from the smell and is not *chayav* if he did not specifically have *kavanah* to enjoy the smell. In conclusion, although the *chiyuv* for *neheneh* is not identical to the *chiyuv* for *mazik*, certain elements of the definition of *neheneh*, such as the requirement for “taking,” do overlap with the criteria for *mazik*.

THE CHIYUV OF MISHTARSHEI

The Gemara (Chullin 131) introduces an additional *chiyuv* known as *mishtarshei*. This *chiyuv*, which is similar in a way

to *neheneh*, refers to cases where one substantively benefits monetarily from another, and can obligate him even without any *ma’aseh* of taking. For example, the Gemara there says that if the king’s tax collectors wish to appropriate a portion of Reuven’s property for taxes but mistakenly take grain that was untithed, Reuven must use other produce and take tithes against that which was taken. The reason is that Reuven’s other property has automatically benefited from the actions of the collectors since no more tax will be taken from it. This *chiyuv* of *mishtarshei* is actually more similar to *halvaah* than *neheneh* in that for both, one accrues a monetary benefit from the assets of another.

Tosafos there distinguishes between the *chiyuv* of *mishtarshei* and *hanaah* with the following *nafka mina*. With respect to *hanaah*, one is always *chayav* if he derives benefit, e.g., when consuming food belonging to someone else, even if he could have decided not to eat that day. By contrast, with respect to a case of *mishtarshei*, Tosafos says that one is not *chayav* (such as in a case where one saved money by not having to pay for a meal) if he theoretically could have fasted instead, since the *chiyuv* is for the substantive bottom-line benefit that one has. Only for that form of benefit is one responsible even if he did not “take” anything.

HOW FAR DOES HANAAH EXTEND?

As we will discuss in the next shiur, there is a machlokes in the Gemara whether one is *chayav* to compensate in a case of *zeh neheneh v’eh lo chaser* (one individual benefits and the other does not lose out), such as using someone’s house when they are not home. It’s important to note that the entire question there relates only to a case of *hanaah* where one “takes” from the other, as discussed above. Thus, using someone’s property by sleeping there is defined as “taking” and thus qualifies as *hanaah* that is subject to the discussion of *zeh neheneh v’zeh lo chaser*. As opposed to, Rav Asher Arieli explains, for example, that one stuck outside in a downpour who stops underneath an awning to protect himself from the rain is certainly not *chayav* to pay anything to the owner of the awning, since that is not defined as “taking” the awning in any way.

For this reason, the Gemara (Pesachim 25b) states that one is not *chayav* for *me’ilah* when benefiting from “*kol, mareh v’reiach*” (sounds, sights, and smells) of *hekdesh* in the Beis Hamikdash. Even if one enjoys smelling the *ketores* or listening to the music of the Leviyim, one is not *chayav* for *me’ilah* since, as discussed above, through smelling or listening one has not “taken” or appropriated anything that would qualify as having taken a *hanaah*.

Summer Break 5781 (Special Edition)

- Tzedaka and Maaser - 8

Tishrei 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Pruzbul and other Shemitah Topics

Winter 5782 - 1st Semester

- Loans and Guarantees - 2
- Collections and Bankruptcy- 2
- Ribbis Fundamentals - 3
- Heter Iska - 1
- Ribbis by way of Commerce -4

Winter 5782 - 2nd Semester

- Gerama, Garmi, Professional Advice & Malpractice- 4
- Brokerage - 2
- Lashon Harah in Business - 2
- Yichud and Gender Related Practices in the Marketplace -4

Nissan 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Avoda Zara & Commerce - 4

Summer 5782 - When Things Don't Go As Expected:

- Bais Din - 4
- Peshara and Lifnim Mishuras Hadin - 2
- Arka'os - 2
- Partnership Dissolution - 1
- Employment Termination - 3
- Shabbos & Commerce - 4

PART IV Industry-Specific & In-Depth Supplemental Tracks

Choshen Mishpat Supplemental Track

- Shomrim and Fiduciaries - 4
- Shluchim and Agents - 4
  - Harsha'a and Power of Attorney
- Mazik - 4
  - Acts of Damage
  - Causative Damages
  - Fire Damage
  - The Laws of Bor
- Nizkei Shcheinim - 4
  - Distancing Harmful Items and Practices
  - Invasion of Privacy
  - Noise Disturbances and Foot Traffic
  - Easements and Shared Expenses
- Oness & Modaah - 4
  - Sales & Gifts Under Duress
  - Preemptive Disclaimers
  - What Constitutes Duress
  - The Laws of Lo Sachmod
- Hashavas Aveida - 5
- Yerusha - 4
  - Wills and Trusts
  - Trustees and Executors
- Sechirus - 4
  - Lease Agreements
  - Terminations and Evictions
  - Repairs and Maintenance
  - Subleasing and Damages
- Children in Commerce - 4
  - Cheresh
  - Shoteh
  - Executors
- Nehene - 2
  - Kofin al Midas Sedom
- Yored - 2
- Talmud Torah - 3
  - Yissachar Zevulun

Real Estate Track:

- General Real Estate
- Bar Metzra
- Acquisitions and Ani Hamehapech
- Lo Sachmod
- Brokerage
- Landlord/Tenant
- Zoning Laws
- Rent Control and Evictions
- Fix and Flip
- Administrations and Boards

HealthCare Track:

- Shabbos and Yom Tov
- The Kosher Kitchen and Lifnei Iver
- Foodservice Arrangements
- Partnerships and Ownership Structure
- Ancillary Businesses

- Finance and Ribbis
- Nursing and Housekeeping
- The Halachic Home; Eruv, Mezuzah, Tevilas Keilim, and Medication
- Compliance and Fiduciary
- Hiring and Poaching
- Avodah Zara and Chukas Hagoyim Issues
- End of Life and Other Medical Matters

Finance and Ribbis Track:

- Introduction: Understanding Ribbis
- Ribbis of Non Jews and Mumar
- Foreign Currencies & Commodities: Se'ah Bese'ah Applications
- Corporate Lending & Borrowing
- Credit Unions - Ownership in Ribbis Entities
- Credit Unions: Paying Ribbis by Court Order
- Pesika: Deposits & Price Guarantees
- Tarsha- Paying for Credit & Early Bird Specials
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Non Jew's Loan
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Ribbis Loan
- Differentiating Between Expenses & Interest: Defining the Two
- Ribbis in Partnerships
- Ribbis in Contracts - Capital Calls and Late Fees
- Deal Syndication & the Real Estate Process From Negotiation to Closing
- Ribbis as a Knas: Fines & Penalties
- Purchasing Tax Liens and Mortgage Bundles
- Using a Purchased Item When the Sale was Reversed
- Selling Conditional on Reversing the Sale
- Ribbis Responsibilities of Lawyers, Brokers, and Witnesses
- Review of Ribbis Fundamentals
- Hard Money Loans & Heter Iska - Kulo Pikadon; Chatzi Milve
- Heter Iska- The Approach of Reb Moshe Feinstein
- Heter Iska Klali and Loans Specified to be Al Pi Heter Iska
- Ribbis Mukdemes - Ribbis MeUcheres
- Ribbis Devarim
- Defining Ribbis: Gifts, Favours and Charitable Donations

Core Curriculum

(subject to change)

PART I Business Halacha Fundamentals

Elul 5780

- Dina D'malchusa Dina- 2*
  - » Obligation to Adhere to Civil Law
  - » How Civil Law Impacts Agreements Between Two Parties
- Common Business Practice & Minhag Mevatei Halacha - 2
  - » What Constitutes a Minhag
  - » How Minhag Impacts Employment, Tenancy, Partnerships and Real Estate Deals etc.

Tishrei 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Business and Employment on Chol Hamoed

PART II Setting Up A Kosher Business

Winter 5781

- Introduction to Choshen Mishpat & Business Halacha -1

- Gezel - 3
- Gezel Akum, Ta'os and Mate' Akum -2
- Geneivas Da'as - 1
- Acceptable Marketing - 1
- Halachic Considerations of Corporate Gifting - 1
- Halachos of Employment -4
  - » Backing Out
  - » Where Backing Out Causes a Loss
  - » Working Pro Bono and Hiring Jewish
  - » Obligations of Employer and Employee
- Halachic Deals and Documents - 4
  - » Understanding Asmachta
  - » Agreements and Kinyan Devarim
  - » The Halachic "Agreement Validation" Clause
  - » Non-Competes and Non-Circumvent Agreements
- Partnerships & Corporations - 4
  - » Structuring
  - » Legal Entities and Trusts
  - » Management
  - » Divisions of Profits and Losses

Nissan 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Corporate Chametz - The Issues and the Solutions
- Isurei Hana'ah

PART III Maintaining A Kosher Business

Summer 5781 - Commitments & Kinyanim

- Hasagas Gevul & Competition - 4
  - » Ani Hamehapech
  - » Ma'arufiya
- Kinyanim Expounded - 4
  - » Mechusar Amana
  - » Mi Shepara
  - » Situmta and Kinyanim of the Marketplace
- Ona'ah - 2
- Mekach Ta'os- 3

What

This ambitious project will harness the collective expertise of a team comprised of advanced talmidei chachamim, experienced, seasoned Dayanim, that are well versed in corporate practice and common business norms.

Collaborating with a talented group of editors and writers, they have created a syllabus and curriculum of study, with accompanying shiurim and personal guidance, enabling participants to have the tools to proclaim with confidence, “Yes. *Nossasi venosati be’emunah!*”

How

The core curriculum is segmented in modules, and can be learned as an individual self paced; or, participants can join chaburos coordinated by the Bais HaVaad for those that desire group study. Page by page, step by step, the learning will be facilitated with a daily audio “Blatt shiur” guiding the participant through the sources as well as a weekly video shiur presented on each topic by Dayanim that will share fundamental and practical applications of the sugya covered.

Daily practical Q&A applications of the subject matter will be offered alongside through the Business Halacha Daily series.

Why

As participants amass a broad and deep knowledge on an academic level directly from the source — coupled with real life scenarios presented by experienced Dayanim — they will acquire the clarity to determine not only what is a **שאלה**, but, more important - why.

Only through **עמלות בתורה** — understanding the fundamentals of the subject — can one truly appreciate and internalize what defines right and wrong.

Fulfillment and satisfaction in the realm of the divine is like no other. A *mesayem masechta* revels in the transcendent feeling of his accomplishment. Truly sublime and the envy of his peers.

Contemporary businessmen have their own, unique, ‘siyum hashas’ at the completion of Yorucha curriculum. It is the moral imperative of a frum yid, and now accessible to all.

The *hadran alach* of Yorucha is the ultimate badge of honor and medal of distinction for the businessman of our times.

Similar to a sofer who, with his intensive knowledge of hilchos safrus, is confident and secure in the propriety of his profession; so, too, businessmen will gain the peace of mind knowing with conviction that they ply their trade *be’emunah uveyosher*.

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

MISSION

To facilitate and provide a framework for the frum businessman to gain the in-depth halachic knowledge he needs for contemporary business dealings.

Through increased knowledge and guidance, Yorucha will elevate the frum public's adherence to halacha as it pertains to choshen mishpat and standard business practices.

WEEKLY DEDICATIONS & SAREI ELEF

Mr. & Mrs. Michael Abramson - Los Angeles, CA

R' & Mrs. Chaim Gross - Lakewood, NJ

R' & Mrs. Saadia Zakarin - Monsey, NY

R' & Mrs. Yudi Hertzberg - Monsey, NY

R' & Mrs. Avrohom Kohn - Jackson, NJ

Rav & Mrs. Yechiel Becher - Monsey, NY

R' & Mrs. Yossi Wexler - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Michael Reiser - Brooklyn, NY

R' & Mrs. Yechiel Schachner - Lakewood, NJ

Mr. & Mrs. David Yitzchaki - W. Hempstead, NY

R' & Mrs. Ephraim Ostreicher - Far Rockaway, NY

R' & Mrs. Yaakov Klein - St. Louis, MO

R' & Mrs. Ari Schwartz - Monsey, NY

Mr. & Mrs. Tzvi Meltzer - Kew Gardens, NY

R' & Mrs. Refoel Rockowsky - Monsey, NY

R' & Mrs. Yossi Bauman - Lido Beach, NY

Mr. & Mrs. Steve Milstein - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Leizer Rousman - Lakewood, NJ

R' & Mrs. Shimshon Bienstock - Los Angeles, CA

R' & Mrs. Dovid Bloom - Far Rockaway, NY

לזכות זיווג הגון בקרוב
אסתר שיינדל בת שולמית | ברכה אסתר בת דינה

R' & Mrs. Tzvi Rieder - Monsey, NY

R' & Mrs. Ahron Wolfson - Monsey, NY

R' & Mrs. Shumy Reichman, Brooklyn, NY

R' & Mrs. Avi Steinberg - Lido Beach, NY

Mr. & Mrs. Alex Berkovitch - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Haim Cohen-Saban - Brooklyn, NY

SPONSOR YORUCHA

Fuel the growth of Yorucha
TO THOUSANDS WORLDWIDE!

- ☐ Yorucha Founder \$25,000
- ☐ Month of Yorucha \$18,000
- ☐ Ma'areh Mekomos Booklet \$12,000
- ☐ Yorucha Corporate Sponsorship \$10,000
- ☐ Ma'areh Mekomos Booklet Distribution \$5,000
- ☐ Single Topic Corporate Sponsorship \$2,500
- ☐ Week of Yorucha \$1,800
- ☐ Sarei Elef \$1,000

Donations can be made payable and sent to:
Bais HaVaad Halacha Center 105 River Ave. Suite 301 Lakewood NJ 08701
501c3 Tax EIN# 26-3711474

CURRENT YORUCHA CHABUROS

ATLANTA

Anshi Sfar
Rabbi Nachi Friedman

Yeshiva Ohr Yisroel
Rabbi Chaim Freeman

BAL HARBOUR, FL

R' Yakov Tzvi Blejer
Rabbi Zelig Privalsky

The Sephardic Center
Rabbi Yair Massri

BALTIMORE

Khal Ahavas Yisroel
Tzemach Tzedek
Rabbi Dovid Heber
Rabbi Mordechai
Shuchatowitz
Rabbi Shaul Elchonon
Sofer

Baltimore Community
Kollet
Rabbi Ahron Muller

BELLE HARBOR, NY

Congregation Bais
Yehuda
R' Dovid Semel

BOSTON

Congregation Chai
Odom
Rav Dovid Moskovitz

BROOKLYN

Bais Aharon (Felder's)
Rabbi Heshy Wolf

Beis Hamedrash Of
Flatbush
Rabbi Tzvi Yaakov Zolty
R' Moshe Arieff

Bnei Yosef
Rabbi Igal Carmi
Rabbi E. D. Miller

Flatbush Park Jewish
Center
Rabbi Eli Moskovitz
Rabbi Yisroel Perelson

Magen Avraham
Rabbi Duvi Bensoussan
Rabbi Eliezer Elbaz

Yad Yosef Torah Center
Rabbi Eddie Kassir

CATSKILL REGION

Tamarack Hills -
Ellenville
Rav Dovid Grossman

CHICAGO

Agudas Yisroel of
West Rogers Park
Rabbi Moshe Scheinberg

Bais Medrash Mikor
Hachaim
Rabbi Mordechai Raizman

Shaarei Tzedek Mishkan
Yair
Rabbi Yishai Broner

Kollet Tiferes Yisrael
Rabbi Yitzchok Simcha

Adas Bnei Yisrael
Rabbi Moshe Kaufman

CINCINNATI

Cincinnati Community
Kollet
Rav Meir Minster

CLEVELAND

Beis Doniel
Rabbi Dovid Aron Gross

Telshe Yeshiva
Rabbi Itamar Nisenbaum

DALLAS

Congregation Toras
Chaim
Rabbi Yaakov Rich

DEAL

Deal Shul
Rabbi Yosef Erani

West Deal Shul
Rabbi Avi Elbaz

DETROIT

Lakewood Kollet
Rabbi Boruch Miller
R' Eli Blumenkehl

FAR ROCKAWAY

Khal Zichron Moshe
Dov
Rabbi Ahron Stein

Sulitzer Bais Medrash
Rabbi Avrohom Hartman

Cong Kneseth Isreal,
(White Shul)
Rabbi Motti Neuburger
R' Ahron Richman

GATESHEAD, UK

Rabbi Dov Oppenheimer

GIBRALTAR

Massias Hall
Rabbi Rafi Bitan

HOUSTON

Meyerland Minyan
Rabbi Menachem Bressler
Rabbi Shea Lazenga

JACKSON

Khal East Veterans
Rabbi Baruch Issac

LAKEWOOD

Bais HaVaad
Rav Dovid Grossman

Bais Medrash Ohev
Yisroel
Dayan Shmuel
Honigwachs
Reb Shaya Ellinson

Bais Medrash of
Chestnut
Rabbi Yosef Greenfeld

Bernath and Rosenberg
Rav Baruch Fried
R' Yossi Schuck

Bitbean
Rabbi Aryeh Caplan
R' Ephraim Arnstein

Clearstream Chabura
Rabbi Yosef Fund
R' Yitzzy Rosenbaum

Kehal Nachlas Yaakov
Rabbi Mayer Boruch Turin

Kehilas Heartstone
Rabbi Zecharia
Wiesenfeld
Rabbi Avrohom Ellman

Madison Executive
Offices
Rabbi Doniel Dombroff

Minyan Avreichim
Sefaradi
Rav Ariel Ovadia

Ner Yisroel, Ridge Ave
Reb Shimshon Herz

The Shul at The Woods
Rabbi Chaim Yehoshua
Schorr

Yeshiva Heichal
Hatalmud
Rabbi Mordechai
Horowitz
Rabbi Zvi Basch

LAWRENCE

Greater Five Towns
Chaburah (In Formation)

Yeshiva Gedolah Ateres
Yaakov
Rabbi Yisroel Gold

LIDO BEACH

Lido Beach Synagogue
Reb Yakov Lowinger

LINDEN

Bobov Linden
Rav Chaim Sender
Twersky

LOS ANGELES

Bait Aaron Torah
Outreach Center
Rabbi Moshe Nourollah
R' Avraham Hirshberg

Kollet of LA
Rabbi Zalmen Frager

Link Kollet
Rabbi Mordechai Lebar
R' Danny Zaghi

MARGATE

Young Isreal of Margate
NJ
Rabbi Yankey Orimland

MINNEAPOLIS

Minneapolis Kollet
Rabbi Maeier Kutoff
Rabbi Binyomin Stoll

Yeshiva of Minneapolis
Rabbi Binyomin Stoll

MONSEY

Brisker Kollet
Rabbi Michael Illes

Congregation Torah
Utfla
Rabbi Moshe Langer

Haverstraw Community
Chabura
Rabbi Tzvi Rubin

Khal Chaye Avraham
Rav Yechezkel Spitzer
Rabbi Eli Moskovitz

Khal Dexter Park
Rav Yosef Greenwald
R' Dov Greenberg

Monsey Night Kollet
Rabbi Yisroel Sapirstein
Reb Shimon Marlin

Monsey Night Seder
R' Aharon Subar

Zichron Yakov
Rabbi Yehuda Russack
R' Simcha Levi

NEW HAVEN

Kollet of New Haven
Rabbi Menachem Prescott

PASSAIC

Ahavas Israel
Rabbi Yehuda Kovacs

PHILADELPHIA

Philadelphia Community
Kollet
Rabbi Yosef Prupas
Rabbi Yaakov Baum

Young Israel of the Main
Line
Rabbi Avraham Steinberg

PROVIDENCE, RI

Sha'arei Tefillah
Rabbi Eliezer Marcus

QUEENS

Congregation Ohr
Bechor Halevi
Rabbi Chaim Schwartz

House of Torah
Rabbi Yosef Mosheyeve
Reb Abo Zavulunov

RIVERDALE

Riverdale Kollet
Rabbi Michael
Ghermezian

SAN FRANCISCO

San Francisco Chabura
Rabbi Dan Tobali

SOUTH BEND

Midwest Torah Center
Rabbi Doron Lazarus
R' Simon Springer

ST. LOUIS

St. Louis Chabura
Rabbi Eliyahu Chaim
Goldstone
Reb Yaakov Klein

STATEN ISLAND

Kehilas Niles
Rabbi Dovid Waldman

THORNHILL

Ateres Mordechai
Thornhill Kollet
Rabbi Yosef Rothbart

Kollet Ohr Yosef
Rabbi Eli Kohananov

TORONTO

Kollet Ohel Yom Tov
Rabbi Chesky Weiss

Kollet Toronto
Rabbi Avrohom Goldner

WATERBURY

Yeshiva Ateres Shmuel
Rabbi Bernstein

WEST HEMPSTEAD

Beis Medrash of West
Hempstead
Rabbi Dov Greer

Young Israel of W.
Hempstead
Reb David Felt

Reb Aaron Gershonowitz

WOODMERE

Aish Kodesh
Rabbi Yoni Levin

Kehillas Bnai Hayeshivos
Rabbi Shmuel Witkin

TO CREATE OR JOIN CHABURA CONTACT US

📞 732.232.1412 📞 888.485.VAAD(8223) #302 ✉️ yorucha@baishavaad.org ➡️ baishavaad.org/yorucha

JOIN THE YORUCHA INITIATIVE!

 888.485.VAAD(8223) #302

 yorucha@baishavaad.org

 baishavaad.org/yorucha

3 WAYS TO JOIN:

AS AN INDIVIDUAL

Join the national Yorucha chabura together!

Tap into the physical or digital resources via hard copies, web, email and/or whatsapp.

Connect with Bais HaVaad Dayanim and Poskim for any questions you may have, as well as arranging study sessions with a Dayan, setting up a chavrusa, and more.

AS A COMMUNITY

Set up or join a community or shul chabura

Reach out to organize a choshen mishpat chabura in your own shul.

AS A BUSINESS

Set up a Board Room Bais Medrash in your business

Mincha Learning In just 5 minutes a day, before or after Mincha, you can learn short, practical and insightful Business Halachos.

Weekly Lunch & Learn Join a deeper dive into the background of the halachos by understanding the sugya behind the halachos as well.

CURRENT CHABUROS

Atlanta • Baltimore • Belle Harbor • Boston • Brooklyn • Catskills • Chicago • Cincinnati • Cleveland • Dallas • Deal • Detroit • Fairlawn
Far Rockaway • Florida • Gateshead, UK • Ghana • Gibraltar • Houston • Jackson • Lakewood • Lawrence • Los Angeles • Lido Beach • Margate
Minneapolis • Monsey • Passaic • Philadelphia • Queens • Riverdale • St. Louis • Staten Island • Toronto • Waterbury • W. Hempstead • Woodmere